

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Роздавальний матеріал
для проведення підсумкового контролю
знань студентів усіх спеціальностей
(бакалаврський цикл)

Київ 2002

Укладені: Г.Д. Темко – д-р філос. наук, проф., зав. кафедри історії та політології; В.М. Гребенніков – канд. іст. наук, доц.; Н.В. Бем – асистент; С.Г. Головка – канд. іст. наук, доц.; О.М. Захарчук – канд. іст. наук, доц.; О.Г. Ількова – асистент; Л.С. Ковальчук – канд. іст. наук, доц.; Т.С. Курченко – канд. іст. наук, доц.; В.І. Павлюченко – асистент; І.А. Петасюк – канд. іст. наук, доц.; О.І. Петасюк – канд. іст. наук, доц.; О.А. Юрченко – канд. іст. наук, доц.

Відповідальні за випуск: Л.С. Ковальчук

Рецензенти: О.П. Мельничук – канд. іст. наук, доц.;

С.В. Ситник – канд. політолог. наук, доц.

Затверджено на засіданні секції гуманітарних дисциплін ректорати НАУ 25 березня 2002 року.

137

Історія України: Роздавальний матеріал для проведення підсумкового контролю знань. / Уклад.: Г.Д. Темко, В.М. Гребенніков, О.М. Захарчук та ін. – К.: НАУ, 2002. – 50 с.

Містить поради щодо складання ієнги у письмовій формі, оформлення екзаменаційної роботи, критерії оцінки знань студентів, розширені контрольні запитання та обов'язкові хронологічні дати.

Призначений для студентів усіх спеціальностей.

У вищих навчальних закладах України серед різних форм підсумкового контролю знань студентів навчальних дисциплін, передбачених навчальними планами, найбільш поширеними на сьогоднішній день залишаються іспити (екзамени) та комплексні контрольні роботи (ККР). Складання іспитів під час екзаменаційних сесій є досить відповідальним й напруженим періодом у навчально-виховному процесі. За визначенням керівництва вищого навчального закладу (ВНЗ), іспити можуть проводитись в усній та в письмовій формі. Вимоги до проведення іспитів регламентуються нормативними документами Міністерства освіти і науки України та постановами і рішеннями відповідних структур ВНЗ.

З 2000/2001 навчального року в НАУ запроваджено складання іспитів у письмовій формі з усіх навчальних дисциплін, у тому числі і з предметів соціально-гуманітарного циклу.

Організація і проведення письмових екзаменів з історії України проводиться комісією у складі трьох осіб: завдувача кафедри, екзаменатора і викладача. Методику складання іспитів було обговорено та ухвалено на засіданні кафедри історії та політології і вона докладаю доводиться до відома студентів екзаменатором на консультаціях.

При написанні письмової роботи студентам дозволяється користуватися навчальною програмою з дисципліни "Історія України" та довідковою літературою, рекомендованою кафедрою (див. додаток 1).

Відповіді на питання екзаменаційних білетів пишуться студентами в аудиторіях під контролем викладачів протягом двох годин, у зошитах (12 аркушів). Обсягдинка зошита підписується студентами за відповідною формою (див. додаток 2).

Всі сторінки зошита нумруються і повинні мати поля для зауважень і нотаток екзаменаторів. Потім ставиться цифра питання та розкривається його зміст. Кожне питання повинно містити висновок. В кінці роботи студент вказує дату написання і ставить свій підпис. Оцінки, як правило, оголошуються

студентам на третій день після написання іспиту. Екзаменатори роблять аналіз засвоєння студентами програмного матеріалу з історії України, відмічають найкращі роботи, вказують на недоліки та допущені помилки.

Знання студентів з курсу "Історія України" оцінюється за наступними критеріями:

"Відмінно" — якщо студент показав повні, точні та глибокі знання історичного процесу, теоретичних концептуальних проблем, вільно володіє матеріалом у межах рекомендованої програмою основної та деякої додаткової літератури, логічно будує свою думку і відповідь; спрощений аналізувати факти і процеси сучасності, не припускає помилок, показує творчий, самостійний підхід до вивченого матеріалу.

"Добре" — коли студент показав знання курсу, рекомендованої літератури з навчальної дисципліни, правильно висвітлює питання екзаменаційного білету; орієнтується у можливостях практичного використання одержаних знань, припускає деякі несуттєві помилки, виявив власні міркування про ті чи інші історичні події та процеси.

"Задовільно" — якщо студент в цілому дав відповіді на екзаменаційні питання, але недостатньо повні, зробив суттєві помилки, іноді навіть значні, у тому числі у хронологічних датах.

"Незадовільно" — коли в письмовій відповіді не розкрито головного змісту екзаменаційних питань, припущені істотні помилки. І в цілому видно, що студент не оцінював програмного матеріалу навчальної дисципліни. Незадовільна оцінка у залікову книжку студента не виставляється, а записується в заліково-екзаменаційну відомість.

З метою увідомлення студентами повноти відповіді на питання екзаменаційних білетів наводимо приклади розширених питань і хронологічних дат, які студенти обов'язково мають знати.

№1. Премает і методологія вивчення курсу історії України. Джерела і література.

— історія України як складова частина Всесвітньої історії.

4

— визначення предмету вивчення історії України;
— специфіка вузівського курсу історії України;
— визначення методології історичної науки;
— основні методологічні принципи та дослідницькі методи;

— джерела;
— література.

№2. Історичні виюки українського народу: трипільська культура, кіммерійці, скіфи, сармати.

Україні:
— розселення племен трипільської культури на території

— розвиток землеробства і скотарства;
— кіммерійці;
— панування скіфів у Причорномор'ї;
— сармати.

Обов'язкові дати:

IV – II тис. до н. е. — розселення племен трипільської культури на території України;

IX – VII ст. до н. е. — розселення кіммерійців між Дністром і Доном, а також на Кримському та Таманському півостровах;

VII – III ст. до н. е. — панування скіфів на території Північного Причорномор'я;

VI – VI ст. до н. е. — Троякка колонізація Північного Причорномор'я;

III ст. до н. е. — утвердження в Причорномор'ї сарматських племен.

№3. Передумови утворення держави у східних слов'ян. Держава антів. Заснування Києва.

— територіальне розселення східних слов'ян у I – VIII ст.
— формування перших східнослов'янських політичних об'єднань — союзів племен;
— антський плеємінний союз;

— боротьба з готами, гунами, аварами;
— еволюція суспільного устрою східних слов'ян;
— поява приватної власності;
— заснування Києва.

5

Обов'язкові дати:

- I – II ст. — перші згадки про слов'ян у творах римських вчених — Плінія Старшого, Тацита, Птоломея;
- IV – VII ст. — формування перших східнослов'янських політичних об'єднань — союзів племен;
- кінешь IV – початок VII ст. — племінний союз антів;
- кінешь V ст. — заснування Києва;
- 602 р. — остання згадка про антів в історичних джерелах.

№4. Східні слов'яни у VI – VIII століттях

- писемні свідчення про східних слов'ян;
- археологічні джерела;
- розселення східних слов'ян;
- господарське життя, побут східних слов'ян;
- звичаї, вірування східних слов'ян.

Обов'язкові дати:

- I – II ст. — перші згадки про слов'ян у творах римських вчених — Плінія Старшого, Тацита, Птоломея;
- 551 р. — твор візантійського хроніста Йордана "Про походження та діяння готів", або "Гетика".

№5. Основні історіографічні підходи до розгляду проблеми етногенезу українського народу.

- російський, великодержавно-шовіністичний підхід, започаткований автором "Київського синодису" І Пазетом та продовжений у працях В.Татищева, М.Карамзіна, С.Соловйова, М.Погодіна та інших;
- визнання спільного етногенезу трьох східнослов'янських народів у працях В. Мавродіна, Д.Черетвіна, Б.Рибакова, М.Гуслистога та інших;
- автохтонно-автономістичний підхід у творах М.Маркевича, М.Костомарова, В.Антоновича, М.Грушевського та інших.

№6. Київська Русь: основні етапи розвитку, політичний устрій та суспільна організація.

- теорії походження Київської Русі;
- основні етапи розвитку Київської Русі.

6

— складання київської князкої династії;

— реформи княгині Ольги;

— хрещення Русі та його історичне значення;

— політичний устрій;

— суспільна організація, ієрархічна структура панівного класу, категорії залежного населення;

— правові відносини в Київській Русі;

Обов'язкові дати:

Основні етапи розвитку Київської Русі:

I етап – друга половина IX ст. — кінешь X ст. – виникнення та становлення;

II етап – кінешь X ст. — середина XI ст. – розвиток Київської Русі;

III етап – кінешь XI ст. — перша половина XIII ст. – феодальна роздробленість та занепад Київської Русі;

882 р. — захоплення князем Олегом Києва і об'єднання Київського та Новгородського князівств під його владою.

980 – 1015 рр. — князювання Володимира Великого;

988 р. — запровадження християнства в Київській Русі;

1019 – 1054 рр. — князювання Ярослава Мудрого.

№7. Причини занепаду і місце Київської Русі в історичній долі українського народу.

— причини феодальної роздробленості Русі;

— поява окремих самостійних князівств та земель: Галицького, Волинського, Київського, Переяславського, Ростово-Суздальського, Чернігово-Сіверського та інших;

— перші літописні згадки про етнонім "Україна";

— місце Київської Русі в історичній долі українського народу.

Обов'язкові дати:

кінешь XI – перша половина XIII ст. — політична роздробленість Київської Русі;

1113 – 1125 рр. — князювання Володимира Мономаха;

1187 р. — перша літописна згадка назви "Україна" щодо земель Південної Київщини та Переяславщини;

1240 р. — зруйнування Києва монголами – татарами.

7

№8. Галицько-Волинське князівство.

— причини виникнення та піднесення Галицько-Волинського князівства;
— основні етапи розвитку Галицько-Волинського князівства;

— роль князів Романа Мстиславича та Данила Галицького в справі об'єднання князівства та в історії взагалі;
— боротьба з золотоординським игом;
— роль Галицько-Волинського князівства в історії українського народу.

Обов'язкові дати:

I етап — 1199 — 1205 рр. — утворення та становлення Галицько-Волинського князівства, князювання Романа Мстиславича;

II етап — 1205 — 1238 рр. — тимчасовий розпад єдиної держави;

III етап — 1238 — 1264 рр. — об'єднання та піднесення, активна боротьба із золотоординським игом, князювання Данила Романовича Галицького;

IV етап — 1264 — 1323 рр. — стабільність;

V етап — 1323 — 1340 рр. — поступовий занепад.

1199 р. — Волинський князь Роман Мстиславич оволодів Галичем. Утворення Галицько-Волинського князівства;

1223 р. — поразка руських дружин і литовського війська у битві на р. Калці;

№9. Українські землі у складі Великого князівства Литовського.

— інкорпорація литовцями українських земель за часів правління князів Ґедиміна (1316 — 1341 рр.) та Ольгерда (1345 — 1377 рр.); включення до складу Литовського князівства Волині, Чернігово-Сіверщини, Київщини та Переяславщини;

— битва при Синих Водах;

— присидання Поділля;

— "оксамитовий" характер литовського проникнення в землі України;

— характер господарства українських земель у складі Литви;

— політика князя Вітовта (1392 — 1430 рр.); ліквідація удільних князівств на Україні;

— адміністративний устрій українських земель в кінці XV на початку XVI ст.

Обов'язкові дати:

осінь 1362 р. — битва при Синих Водах;

14 липня 1410 р. — Грюнвальдська битва;

1471 р. — остаточна ліквідація Київського князівства, кінець української автономії.

№10. Люблінська та Берестейська унії. Положення

українських земель у складі Речі Посполитої.

— польська експансія на українські землі в XIV ст.; політика польського уряду щодо України;

— литовсько-польські змагання за українські землі; причини та етапи зближення Польської держави та Великого князівства Литовського; Кревська та Городельська унії;

— остаточне об'єднання земель Литви і Польщі; Люблінська унія — створення Речі Посполитої; перехід українських земель під владу Польської корони;

— соціально-економічний розвиток українських земель після Люблінської унії; зміни в адміністративно-територіальному устрої; перехід до фільварково-панщинного господарства;

— наступ католицизму; Берестейська унія і боротьба з нею українського суспільства.

Обов'язкові дати:

1385 р. — Кревська унія;

1413 р. — Городельська унія;

1569 р. — Люблінська унія;

1596 р. — Берестейська унія.

№11. Причини виникнення і джерела формування українського козацтва.

— загальна характеристика соціально-політичних умов, що склалися на українських землях в XV — XVI століттях;

— походження терміну "козак";

— початковий етап колонізації Днівого поля.

— причини виникнення козацтва: економічні, соціальні, політичні, стратегічні, національно-релігійні;

— джерела формування українського козацтва, його соціальна і національна база;

— проблема виникнення козацтва в українській та зарубіжній історіографії; сучасний рівень розробки цієї проблеми

Обов'язкові дати:

кінець XV ст. – виникнення козацтва, як окремого соціального стану;

№12. Запорізька Січ, її соціально-економічний та політичний устрій.

— формування Запорізької Січі у середині XVI ст., роль Дмитра Вишневецького в її створенні; зміни в розташуванні Січей;

— соціально-економічний та політичний устрій Запоріжжя;

— урядова політика щодо козацтва; виникнення реєстрового козацтва;

— роль Запоріжжя в історії України та відбудові державності українського народу.

Обов'язкові дати:

1552 – 1556 рр. – побудовано фортецю на острові Мала Хортиця під керівництвом Д.Вишневецького, утворення Запорізької Січі;

1572 р. – створення першого реєстрового війська у складі 300 козаків;

1578 р. – відновлення реєстрових формувань на постійній основі.

№13. Військове мистецтво запорожців. Боротьба українського козацтва проти турецько-тагарської експансії та польського гноблення.

— структура збройних сил Запорізької Січі;

— військове мистецтво козаків;

— військова атрибутика;

— флот війська запорізького;

— перші відомості про походи українських козаків проти Кримського ханства та Туреччини;

— боротьба козаків проти турецько-татарської агресії в XVI – першій половині XVII ст.; походи козаків під проводом І.Свірговського, П.Наговиці, Б.Ружинського, П.Сагайдачного;

— роль Запоріжжя у справі захисту українських земель від татарсько-турецької загрози;

— участь козацтва у повстаннях проти Речі Посполитої наприкінці XVI – першій половині XVII ст.

Обов'язкові дати:

1489 – 1492 рр. – перші відомості про походи українського козацтва проти татар;

1494 р., 1496 р., 1498 р. – сумісні походи українських козаків та донців проти татар;

1523 р., 1528 р., 1545р. – походи козаків на Очаків;

1574 – 1578 рр. – походи козаків проти турків і татар під проводом І.Свірговського, П.Наговиці та Б.Ружинського;

1587 р. – штурм козацькими військами Варни, фортеці Усяну; бої під Бендерами;

1589 р. – походи на Очаків, Аккерман (Білгород), Тягиню і Козлов (Євпаторію);

1591 – 1593 рр. – повстання козаків під проводом К.Косинського;

1594 – 1596 рр. – повстання козаків під проводом С.Наливайка;

1608 р. – захоплення козаками Черкопу, фортеці Ізмаїлу, Кілії, Білгорода;

1615 – 1616 рр. – походи на Константинополь і Кафу під проводом гетьмана П.Сагайдачного;

вересень 1621 р. – участь козаків у Хотинській кампанії;

20-30-ті рр. XVII ст. – козацько-селянські повстання під проводом М.Жмайла, Т.Трясида, І.Сулими, П.Бути (Павлюка), Я.Остряннива та Д.Гуни;

1638 р. – „Ординація Війська Запорізького”

№14. **Історичні передумови Української національної революції ХVІІ ст. Характер, завдання, рушійні сили, періодизація.**

— характеристика соціально-економічного та політичного стану України середини ХVІІ ст.;

— причини, характер, рушійні сили та завдання революції;

— періодизація революції;

Обов'язкові дати:

1648 — 1676 рр. — Українська національна революція;

Періодизація революції:

I період — 1648 — 1652 рр. — найбільший розмах національно-визвольної і соціальної боротьби; утворення держави; ліквідація доревольюційної системи феодалних відносин;

II період — 1652 — 1657 рр. — погіршення геополітичного становища козацької України; пошук союзника на міжнародній арені; утворення монархічної форми правління у вигляді спадкового гетьманату;

III період — 1657 — 1663 рр. — громадянська війна та розкол України на два гетьманства;

IV період — 1663 — 1668 рр. — намагання польського та московського урядів поділити Українську державу та боротьба національно-патріотичних сил за збереження її єдності;

V період — 1668 — 1676 рр. — загострення політичної боротьби; посилення втручання іноземних держав у внутрішні справи козацької України; ліквідація державних інституцій на Правобережжі; поразка революції;

січень 1648 р. — обрання Б. Хмельницького гетьманом України.

№15. **Повалення польсько-шляхетської влади в Україні (1648 — 1657 рр.). Черкаська рада. “Бережнівські статті” Б. Хмельницького.**

— Б. Хмельницький — керівник національно-визвольної боротьби українського народу;

— підготовка та початок повстання;

— перші перемоги під Жовтими Водами, Корсунем та Пилипцями; західний похід української армії;

12

— битва під Збаражєм; Зборівський договір;

— антифеодална боротьба в Україні 1650 — 1651 рр.;

— битва під Берестечком; Білоцерківський мирний договір;

— битва під Батогом;

— облога Жванця;

— Переяславська рада;

— “Бережнівські статті” Б. Хмельницького;

— осінньо-зимова кампанія 1654 — 1655 рр. та її трагічні наслідки для козацької України;

— Вітебська угода Московії з Річчю Посполитою;

— смерть Б. Хмельницького;

— результати національно-визвольної боротьби 1648 — 1657 рр.

Обов'язкові дати:

травень 1648 р. — битви під Жовтими Водами та Корсунем;

вересень 1648 р. — битва під Пилипцями;

грудень 1648 р. — урочистий в'їзд Б. Хмельницького в Київ;

18 серпня 1649 р. — Зборівський мирний договір;

червень 1651 р. — битва під Берестечком;

18 вересня 1651 р. — Білоцерківський договір;

травень 1652 р. — битва під Батогом;

вересень — грудень 1653 р. — Жванецька кампанія;

8 січня 1654 р. — Переяславська рада;

21 березня 1654 р. — “Бережнівські статті” Б. Хмельницького;

січень — вересень 1656 р. — переговори царського й польського урядів у Вілні;

6 серпня 1657 р. — смерть Б. Хмельницького.

№16. **Формування української козацької держави в роки Національної революції ХVІІ ст.**

— розробка Б. Хмельницьким наріжних принципів української державної ідеї;

— розробка програми державного будівництва та боротьби за її реалізацію;

— основні ознаки української козацької держави;

13

- а) політична влада;
- б) територія;
- в) політично-адміністративний устрій;
- г) суд і судочинство;
- д) правова система;
- е) зміни соціально-економічного устрою;
- є) фінансова система і податки;
- ж) збройні сили, сивковліка;
- з) міжнародна діяльність.

Обов'язкові дати:

- 1648 – 1676 рр. – Українська національна революція;
  - лютий 1648 р. – укладання Б.Хмельницьким союзного договору з Кримським ханом;
  - червень 1648 р. – перше звернення Б.Хмельницького до російського царя Олексія Михайловича з пропозицією про спільну боротьбу проти Речі Посполитої;
  - лютий 1649 р. – українсько-польські переговори у Переяславі; Б.Хмельницький вперше сформулював основні принципи національної державної ідеї;
  - 18 серпня 1649 р. – Зборівський мирний договір;
  - вересень 1651 р. – Білоцерківський договір;
  - серпень 1652 р. – укладання молдавсько-українського союзу;
  - 1 жовтня 1653 р. – рішення про прийняття Війська Запорізького під протекторат Московського царя;
  - 21 березня 1654 р. – “Врзезневі статті” Б.Хмельницького;
  - жовтень 1656 р. – укладання Б.Хмельницьким союзу з семірадянським князем Юрієм II Ракоці;
- №17. Наступ на політичну автономію України. Криза української державності.**
- обрання Юрія Хмельницького гетьманом України;
  - І. Виговський, Галицький трактат;
  - друге істманування Ю.Хмельницького;
  - Переяславський договір 1659 р.; Чуднівська кампанія;
  - Слободяненський трактат;
  - Україна в період “Руїни”;
  - гетьманство Петра Дорошенка;

- поразка Української національної революції XVII ст та її причини, історичне значення революції;
- українська державність наприкінці XVII ст.

Обов'язкові дати:

- квітень 1657 р. – Корсунська рада приймає рішення про встановлення спадкового гетьманату та передачу влади після смерті Б.Хмельницького - Ю.Хмельницькому;
  - жовтень 1657 р. – обрання І.Виговського гетьманом України;
  - вересень 1658 р. – Галицький договір;
  - червень 1659 р. – битва під Конотопом;
  - вересень 1659 р. – друге обрання Ю.Хмельницького гетьманом України;
  - жовтень 1659 р. – новий Переяславський договір;
  - жовтень 1660 р. – Слободяненський трактат;
  - січень 1663 р. – зречення Ю.Хмельницьким гетьманської булави; розпад держави на два гетьманства – Лівобережжя та Правобережжя;
  - 1665 – 1676 рр. – істманування П.Дорошенка;
  - 30 січня 1667 р. – Андрушівське перемир'я;
  - 1676 р. – поразка Української національної революції XVII ст.;
  - жовтень 1681 р. – Бахчисарайський мирний договір між Росією, Туреччиною та Кримським ханством;
  - травень 1686 р. – “Трактат про вічний мир” між Росією і Польщею.
- №18. Участь України у Північній війні. Гетьманство І.Мазепи. Конституція П.Орлика.**
- гетьманство І.Мазепи;
  - участь українців у Північній війні;
  - перехід І.Мазепи на бік шведів;
  - зруйнування гетьманської столиці Батурина російськими військами;
  - битва під Полтавою;
  - втеча до Молдавії; смерть І.Мазепи;
  - оцінка діяльності І.Мазепи в українській та зарубіжній історіографії;

— обрання П. Орлика гетьманом;
— конституція П. Орлика ("Вендурська конституція");
— похід П. Орлика на Правобережжю України.

Обов'язкові дати:

1687 – 1709 рр. – гетьманування І. Мазепи;
1700 – 1721 рр. – Північна війна;
1708 р. – початок походу Карла XII на Росію;
листопад 1708 р. – зруйнування м. Батурина;
27 червня 1709 р. – битва під Полтавою;
3 жовтня 1709 р. – смерть І. Мазепи;
5 квітня 1710 р. – обрання П. Орлика гетьманом;
1710 р. – конституція П. Орлика;
січень 1711 р. – наступ об'єднаних військ П. Орлика та татар на Правобережжю України.

№19. Занепад автономії України. Остаточне скасування української державності.

— політика Петра I щодо України:
а) "Коломацькі статті" 1687 р. (заборона міжнародних зв'язків);
б) зруйнування російськими військами Запорізької Січі;
в) гетьман І. Скоропадський, перша Малоросійська колегія;
г) наказний гетьман П. Полуботок;
д) використання українців на будівельних роботах;
е) обмеження України в сфері економіки, торгівлі:
— гетьман Д. Апостол:
— гетьман К. Розумовський; Катерина II і Україна:
а) ліквідація козацького самоврядування на Слобожанщині;
б) знищення Запорізької Січі;

в) скасування полково-сотенного устрою Гетьманщини;
г) реформування козацького війська;
д) заселення вільних українських територій іноземними колоністами;
ж) введення кріпацтва; старшина отримує права російського дворянства;
з) удар по Українській церкві;

і) приєднання до Росії південноукраїнських та правобережних земель.

Обов'язкові дати:

1687 р. – "Коломацькі статті";
1708 – 1722 рр. – гетьманування І. Скоропадського;
травень 1709 р. – зруйнування Запорізької Січі царськими військами;
1722 – 1727 рр. – діяльність першої Малоросійської колегії;
1722 – 1723 рр. – правління наказного гетьмана Ієвста Полуботка;
1727 – 1734 рр. – гетьманування Д. Апостола;
1764 р. – ліквідація гетьманства і створення другої Малоросійської колегії (дїяла до 1786 р.);
1772, 1793, 1795 рр. – три поділи Польщі;
1775 р. – знищення Запорізької Січі російськими військами;
1781 р. – ліквідація на Лівобережжі полково-сотенного територіально-адміністративного устрою;
1783 р. – прислання Криму до Росії;
1783 р. – введення кріпацтва на Лівобережній та Слобідській Україні;
1783 р. – створення Лівобережних козацьких полків на регулярні полки російської армії;
1785 р. – зрівняння в правах української старшини з російським дворянством;
1786 – 1788 рр. – секуляризація монастирських маєтностей;
1787 – 1791 рр. – російсько-турецька війна.

№ 20. Соціально-економічний розвиток України під владою Росії в першій половині XIX ст.

— адміністративно-територіальний устрій українських земель;
— політичне і національнегноблення українського народу;
— стан сільського господарства, промисловості, торгівлі, транспорту, зародження нових класів;

— криза феодально-кріпосницької системи.

Обов'язкові дати:

1823 р. — поява першого парохода на Дніпрі;

1824 р. — заснування на Київщині першого в Україні цукрового заводу;

1834 р. — створення у Києві університету Святого Володимира;

1835 р. — Київ. Остаточне скасування в Україні міського самоврядування — Магдебурґії;

30 - 40 рр. XIX ст. — початок в Росії промислового перевороту;

1847 - 1848 рр. — інвентарна реформа поміщицьких селян на Правобережжі.

№ 21. Національне відродження і соціально-політичні рухи в Наддніпрянській Україні у першій половині XIX ст.

— українське національне відродження (загальна характеристика 3-х етапів);

— антифеодальні рухи поміщицьких і державних селян, робітників-кріпаків поміщицьких та найманних робітників купецьких мануфактур, виступи військових поселенців;

— участь українського народу у російсько-французькій війні 1812 р. та її вплив на розвиток суспільних рухів в Україні;

— масони в Україні;

— декабристи в Україні; "Південне товариство" і "Товариство об'єднаних слов'ян" їх програмні документи;

— повстання Чернігівського полку;

— роль декабристів в подальшому розвитку визвольного руху;

— Кирило-Мефодіївське товариство, його програма і діяльність.

Обов'язкові дати:

1805 р. — відкриття Харківського університету;

26 серпня 1812 р. — Бороднянська битва між французькою та російською армією. Участь українців у цій битві.

Листопад-серпень 1812 р. — формування в Україні козацького війська та народного ополчення.

1813-1835 рр. — антикріпосницькі виступи селян на

Поділлі під проводом Устима Кармалюка.

14 березня 1814 - 26 лютого 1861 рр. — роки життя видатного українського поета Т.Г. Шевченка.

1821 р. — створення в Полтаві Малоросійського таємного товариства на чолі з В. Лукашевичем, яке ставило за мету домогтися державної незалежності України;

1821 р. — створення в Тульчині таємної організації "Південне товариство на чолі з П. Пестелем та О.П. Юдінським";

1823 р. — заснування у Новоград-Волинському братами Борисовими Товариства об'єднаних слов'ян;

14 грудня 1825 р. — повстання декабристів в Петербурзі;

29 грудня — 3 січня 1826 р. — повстання Чернігівського полку;

1838 р. — визволення Т.Г. Шевченка з кріпакства;

1840 р. — вихід у світ в Петербурзі поетичної збірки Тараса Шевченка "Кобзар";

1846-1847 рр. — діяльність першої політичної української організації в Наддніпрянщині — Кирило-Мефодіївського товариства;

1847-1857 рр. — заслання Т.Г. Шевченка в Орську фортецю.

№ 22. Західноукраїнські землі у першій половині XIX ст.

— неретворення українських земель в колоніальну провінцію Австрійської монархії;

— соціальне і політичне становище українців;

— антифеодальна боротьба селян;

— соціально-політичні і національні рухи;

— "Руська триця" і її значення в українській історії;

— вплив Європейських революцій 1848-1849 рр. на політику австрійського уряду; скасування кріпосного права;

— Головна руська рада;

— роль духовенства в розвитку національно-визвольного руху.

Обов'язкові дати:

1833-1837 рр. — діяльність демократично-просвітницького

та літературного угруповання "Руська трійця";

1837 р. — видання у Будапешті діячами "Руської трійці" літературного альманаху "Русалка Дністровая";

1843-1844 рр. — повстання селян Буковини під проводом Лужяна Кобилиці;

1848-1849 рр. — революція в Габсбурзькій імперії;

1848 р. — ліквідація кріпосного права у Галичині та на Буковині;

2 травня 1848 р. — утворення у Львові першої на західноукраїнських землях української політичної організації "Головна руська рада" (діяла до 1851 р.)

№ 23. Українські землі у складі Росії в другій половині XIX ст.

— причини розпаду феодальної системи;

— скасування кріпацтва та наступні буржуазні реформи 60-70-х років;

— промисловий розвиток українських земель в пореформену добу; загальніше будівництво;

— інземний капітал та його значення у прискоренні темпів промислового розвитку України;

— соціальні зміни в містах і на селі; класи і стани українського суспільства;

— становлення української нації.

Обов'язкові дати:

1853-1856 рр. — Кримська війна;

Березень-квітень 1855 р. — масовий антикріпосницький рух "Київська козаччина";

Квітень 1856 р. — селянський антикріпосницький рух "Похід у Таврію за волюю";

19 лютого 1861 р. — скасування в Російській імперії кріпосного права;

1862 р. — фінансова реформа;

60-80 рр. XIX ст. — завершення в Росії промислового перевороту;

1864 р. — земельна, судова та шкільна реформи;

1865 р. — відкриття першої в Україні залізничі Одеса-Багачі.

20

18 червня 1868 р. — реформа винної освіти;

1870 р. — міська реформа;

1872 р. — побудова Джоном Юзом в Катеринославській губернії першого в Україні металургійного заводу;

1874 р. — завершення військової реформи (почата в 60 р. XIX ст.)

№ 24. Національний та суспільно-політичний рухи в Україні в другій половині XIX ст.

— земельно-підвільний рух;

— українські промади, їх діяльність; В.Б. Антонович, П.М. Драгоманов;

— посилення реакції; Валувєвський циркуляр 1863 р. та Ємський указ 1876 р.;

— "Ходіння у народ";

— народницька організація "Земля і воля";

— перші робітничі організації; — марксистські гуртки і перші соціал-демократичні організації.

Обов'язкові дати:

1841-1895 рр. — роки життя М.П. Драгоманова,

промадсько-політичного діяча, історика, філософа, економіста;

1859 р. — перша українська промада в Петербурзі (члени М. Костомаров, Т. Шевченко, П. Куліш, В. Білозерський);

1861 р. — створення у Києві тасного товариства "Українська промада";

1861-1862 рр. — видання у Петербурзі літературно-наукового українського журналу "Основи";

10 липня 1863 р. — циркуляр міністра внутрішніх справ Російської імперії П. Валугєва про обмеження видання книг і заборону викладання в школах українською мовою;

1863 р. — написання П. Чубинським вірша "Це не вмерла Україна";

1869 р. — перший страйк робітників України на Грудзенькій цукроварні;

Кінець 60-х — початок 70-х рр. XIX ст. — нове поживлення промадського руху;

13 лютого 1873 р. — заснування промадівцями у Києві

21

Підсумно-Західного відділу Російського географічного товариства (підвидовано згідно з Ємським актом 1876 р.);

Листо 1873 р. — організації в Одесі народницького гуртка "Чайківців";

Вересень 1873 р. — заснування в Києві народницького гуртка "Київська комунда";

Листо 1874 р. — найвище піднесення масового руху народників — "Ходити в народ";

Травень 1875 р. — створення Є. Заславським в Одесі першої антиурядової робітничої організації "Південноросійський союз робітників";

18 травня 1876 р. — підписання царем Олександром II Ємського акту, що забороняє видавати та везення з-за кордону літератури українською мовою. Заборона театральних вистав українською мовою;

1876-1879 рр. — діяльність народницької організації "Землі і воли";

1878-1882 рр. — видання М. Драгомановим у Женеві журналу "Тромада";

1879 р. — розкол "Землі і воли" на дві самостійні організації — "Народну волю" та "Чорний переділ";

1883 р. — створення у Женеві марксистської групи "Визволення праці" у складі Г. Плекханова, В. Засулич, П. Аксельрода, Д. Деніна та В. Ігнатовя. Масове розповсюдження марксистської літератури в Україні;

1897 р. — Організація "Союзів боротьби за визволення робітничого класу" в Україні;

Вересень 1898 р. — перший з'їзд Російської соціал-демократичної партії у Мінську. Участь у його роботі соціал-демократів України.

№ 25. Західноукраїнські землі в другій половині XIX ст.

— соціально-економічний розвиток краю після революційної хвилі 1848-1849 рр. в Європі;

— суспільно-політичний рух;

— політизація національного руху;

— роль іноземного капіталу в розвитку промисловості західноукраїнських земель;

— еміграція українців, її причини;

— утворення і розвиток політичних партій.

Обов'язкові дати:

1860 р. — початок в Австрії нового періоду конституційних реформ;

Кінець 1861 - початок 1862 р. — виникнення у Галичині руху народовців, які в своїх діях орієнтувалися на український народ;

Друга половина 60-х рр. XIX ст. — виникнення в Галичині руху москвофілів, які в своїх діях орієнтувалися на Росію;

1868 р. — створення у Львові першого осередку товариства "Просвіта";

1870 р. — перший на західноукраїнських землях страйк львівських друкарів;

80-90 рр. XIX ст. — завершення промислового перевороту в Австро-Угорській імперії;

1873 р. — заснування у Львові літературного товариства ім. Т. Шевченка;

1875 р. — заснування університету в Чернівцях з викладанням німецькою мовою;

1890 р. — створення у Львові Русько-української радикальної партії — першої політичної української партії (І. Франко, М. Павлик, С. Данилович);

1892 р. — реорганізація літературного товариства ім. Т. Г. Шевченка в наукове товариство ім. Т. Г. Шевченка;

1894 р. — початок діяльності М. С. Грушевського у Львові;

1899 р. — утворення у східній Галичині національно-демократичної (І. Франко, М. Грушевський, К. Левицький та ін.) та соціал-демократичної (М. Галкевич, С. Вітик, Ю. Бачинський) партій.

№ 26. Соціально-економічне та політичне становище

українських земель у складі Росії на початку XX століття. Утворення політичних партій.

— характеристика змін в соціально-економічному і політичному становищі України на початку XX ст.;

— українські землі в складі Росії — один з найбільш розвинених регіонів; особливості розвитку капіталізму в Україні на початку XX ст.;

— аналіз суспільно-економічних протиріч початку XX ст. наостанні революційної кризи.

— створення політичних партій (РУП, НУП, УСДРП, УПСР, “Спілка”, УДП, УРП, УДРП);

Обов’язкові дати:

1900 – 1903 рр. – економічна криза в Росії;

1901 – 1902 рр. – політичні страйки і демонстрації в Києві, Катеринославі, Одесі;

1901 р. – загальний студентський страйк;

1902 – 1903 рр. – повстання селян в Полтавській і Харківській губерніях;

січень 1900 р. – заснована РУП (Д. Антонович, М. Русов, Д. Мадієвич);

1902 р. – заснована НУП (М. Міхновський);

1905 р. – утворюється УСДРП (В. Винниченко, С. Петлюра, М. Порш та ін.), УДП, УРП, УДРП;

1905 р. – заснований Український соціал-демократичний Союз “Спілка” (С. Тимченко, В. Чехівський, С. Чикаленко);

1906 р. – заснована Українська партія селян (М. Шаповал, П. Христюк, М. Залізняк).

№27. Західноукраїнські землі на початку XX ст. (1900 – 1914 рр.)

— загальна характеристика економіки західноукраїнських земель;

а) кустарно-ремісничий характер промисловості;

б) залежність від іноземного капіталу;

в) переважання сировинних галузей;

г) експлуатація природних багатств;

д) колоніальний характер господарювання;

— перехід до капіталістичних форм господарювання;

— розгортання суспільного руху в західноукраїнських землях;

— робітничий та селянський рух.

Обов’язкові дати:

1900 р. – заснування першої організації “Січ”;

жовтень 1901 р. – Українську греко-католицьку церкву очолює А. Шептицький.

№28. Революція 1905 – 1907 рр. і активізація українського національно-визвольного руху.

— причини революції 1905 – 1907 рр.;

— головні напрями боротьби українського народу в революції;

— політичні партії в революції, характеристика трьох політичних напрямів (лібералікальцій, ліберально-буржуазний, реакційно-консервативний);

— характеристика етапів революції;

— активізація національного руху; його досягнення під час революції;

— діяльність української громади у І та ІІ Державних Думах.

Обов’язкові дати:

9 січня 1905 р. – початок революції;

січень – березень 1905 р. – робітничі страйки та селянські виступи в Україні;

червень 1905 р. – повстання на півдні “Польовикін”;

жовтень 1905 р. – Всеросійський політичний страйк;

жовтень – грудень 1905 р. – утворення Рад робітничих депутатів в Україні;

17 жовтня 1905 р. – царський маніфест “Про удосконалення державного ладу”;

листопад 1905 р. – повстання на кресьсрі “Очаків” (П. Шкідл); повстання салерів у Києві (Б. Жданівський);

листопад 1905 р. – видання в Лубках першого українського часопису на території Наддніпрянської України – щотижневий газети “Хлібороб”;

грудень 1905 р. – збройні повстання;

27 квітня – 8 липня 1906 р. – діяльність І Державної Думи;

3 червня 1907 р. – розпуск ІІ Державної Думи; поразка революції.

№29. Соціально-економічне та політичне становище України в 1907 – 1914 рр.

- настання реакції після поразки революції;
- посилення національного ринту;
- століпінська реформа, її наслідки в Україні;
- причини нового революційного піднесення;
- українське питання в III та IV Державних Думах.

Обов'язкові дати:

- 9 листопада 1906 р. – початок століпінської аграрної реформи;
- 3 червня 1907 р. – поразка революції 1905 – 1907 рр. настання реакції;
- 1907 р. – переїзд М.Грушевського зі Львова до Києва;
- 1908 р. – заснування Товариства українських поступовців (М.Грушевський, С.Єфремов);
- 1910 р. – початок нового революційного піднесення;
- 1913 р. – дебати в IV Державній Думі щодо української мови.

№30. Українське питання в роки першої світової війни.

- протистояння двох воєнних блоків;
- початок, характер, цілі війни;
- Україна в планах воюючих держав;
- розкол українського національного руху під час війни;
- діяльність Головної Української Ради, Союзу Визволення України;
- позиція політичних партій в роки війни;
- наростання революційної кризи під час війни;
- Лютнева демократична революція.

Обов'язкові дати:

- 1914 – 1918 рр. – Перша світова війна;
- 19 липня (1серпня) 1914 р. – початок Першої світової війни;
- серпень, 1914 р. – створення Головної Української Ради (Кость Левицький);
- 4 серпня 1914 р. – заснування Союзу Визволення України (Д. Довидюк, В.Дорошенко, А.Жук, А.Меленевський);

серпень 1914 р. – створення легіону українських січових стрільців;

- серпень – вересень 1914 р. – Галицька битва;
- травень 1915 р. – створення загальної Української ради;
- травень – липень 1916 р. – Брусилівський прорив;
- лютий 1917 р. – повалення самодержавства в Росії.

№31. Українська революція 1917-1920 рр. Створення Української Центральної Ради та її боротьба за автономію України (березень – жовтень 1917 р.)

- становлення України після повалення самодержавства;
- створення УНР, її склад і статус;
- рішення Українського національного з'їзду (конгресу) (6 – 8 квітня 1917 р.) та їх підтримка на військових, селянському і робітничому з'їздах;
- I та II Універсали УНР. Сформування Генерального секретарату;
- липневі події 1917 р. і прийняття Тимчасовим урядом “Тимчасової інструкції Генеральному секретарату”;
- конфлікт УНР з урядом О. Керенського і наростання всеохоплюючої кризи в країні;
- повалення Тимчасового уряду Росії і створення Райового комітету охорони революції в Україні.

Обов'язкові дати:

- 3 – 7 березня 1917 р. – утворення Української Центральної Ради;
- 6 – 8 квітня 1917 р. – Всеукраїнський національний з'їзд (конгрес);
- 10 червня 1917 р. – Перший універсал УНР;
- 15 червня 1917 р. – утворення Генерального секретарату;
- 3 липня 1917 р. – Другий універсал УНР;
- 4 серпня 1917 р. – “Тимчасова інструкція Генеральному секретарату”;
- 24 – 25 жовтня 1917 р. – падіння Тимчасового уряду в Росії; організації Центральною Радою Райового комітету охорони революції в Україні.

- №32. Українська Народна Республіка: від проголошення до гетьманського перевороту.
- ухвалення УЦР 27 жовтня 1917 р. резолюції про владу в країні;
  - жовтень 1917 р. повстання у Києві;
  - III універсал УЦР: проголошення УНР і головних її принципів;
  - позарядська класових сил на Україні; ультиматум РНК РСФСР Центральної Раді;
  - I Всеукраїнський з'їзд рад.
  - IV Універсал УЦР, проголошення незалежності України;
  - січень 1918 р. повстання в Києві; перше встановлення радянської влади в Україні;
  - Брестський мир;
  - німецько-австрійська окупація України;
  - остання сесія УЦР 29 квітня 1918 р.; кінець першого періоду Української революції.
- Обов'язкові дати:
- 29 – 31 жовтня 1917 р. – повстання проти Тимчасового уряду в Києві;
  - 7 листопада 1917 р. – Третій універсал УЦР; проголошення УНР;
  - 3 грудня 1917 р. – “Маніфест до українського народу з ультимативними вимогами до Центральної Ради” РНК РСФСР;
  - 11 – 12 грудня 1917 р. – Перший Всеукраїнський з'їзд Рад у Харкові;
  - 4 січня 1918 р. – загальний наступ радянських військ під командуванням В. Антонова-Овсенко проти УЦР;
  - 9 січня 1918 р. – IV Універсал УЦР;
  - 16 січня 1918 р. – бій під Крутами;
  - 26 січня 1918 р. – підписання Брестського мирного договору між УЦР і країнами Четвертого союзу;
  - 2 березня 1918 р. – відновлення влади УЦР;
  - 29 квітня 1918 р. – ухвалення УЦР конституції УНР і обрання президентом України М. Грушевського.

28

- №33. Українська гетьманська держава, її внутрішня та зовнішня політика.
- характеристика держави П. Скоропадського, її режиму;
  - соціально-економічна політика уряду;
  - національно-культурне будівництво;
  - формування військових сил; авіація гетьманської держави;
  - зовнішньополітична діяльність гетьманату;
  - ставлення українських політичних партій до гетьманату;
  - консолідація антигетьманських сил та посилення повстанського руху;
  - створення Директорії і активізація боротьби;
  - зміна гетьманом урядового курсу (14 листопада 1918 р.);
  - падіння гетьманату.
- Обов'язкові дати:
- 29 квітня 1918 р. – проголошення П. Скоропадського гетьманом України;
  - початок червня 1918 р. – повстання проти німецьких окупційних військ та гетьманщини;
  - листопад 1918 р. – відкриття Української Академії Наук;
  - 13 листопада 1918 р. – створення Директорії;
  - 14 листопада 1918 р. – зміна гетьманом П. Скоропадським урядового курсу; повстання проти гетьманщини;
  - 28 листопада 1918 р. – утворення радянського Тимчасового уряду України;
  - 14 грудня 1918 р. – падіння гетьманату.
- №34. Відновлення УНР та її політика у 1918 – на початку 1919 р.
- прихід до влади Директорії УНР та її Декларація 26 грудня 1918 р.;
  - особливості початкового етапу діяльності Директорії;
  - акт злуки УНР та ЗУНР;
  - рішення Трудового конгресу;
  - орієнтація Директорії на Антанту та її краях;

29

Обов'язкові дати:

- 26 грудня 1918 р. — Декларація Директорії УНР;
4 січня 1919 р. — наступ більшовицьких військ на Україну;
утворення українського фронту;
6 січня 1919 р. — ухвалення Тимчасовим робітничо-селянським урядом України декрету про проголошення Української Соціалістичної Радянської Республіки;
16 січня 1919 р. — оголошення Директорією війни Радянській Росії;
22 січня 1919 р. — акт злуки УНР і ЗУНР.

№35. Боротьба за владу в Україні у 1919 — 1920 рр.

- Утворення Української радянської республіки, її характер.
— вгортнення радянських військ в Україну; оголошення Директорією стану війни з РСФСР.
— проголошення Тимчасовим робітничо-селянським урядом "Української Соціалістичної Радянської Республіки";
— послаблення Директорії та її реорганізація; сформування нового соціалістичного уряду Б. Мартоса, його декларація; орієнтація на власні сили:
— конституція УСРР; запровадження політики "воєнного комунізму" і розгортання повстанської боротьби;
— боротьба проти денікінщини в Україні;
— перехід військ УНР до партизанських методів боротьби;
— трієсте встановлення радянської влади в Україні;
— радянсько-польська війна:
— Варшавський договір (квітень 1920 р.) і об'єднаний похід польсько-петлюрівських військ;
— радянсько-польське перемир'я; Ризький мирний договір.
Обов'язкові дати:
6 — 10 березня 1919 р. — III Всеукраїнський з'їзд Рад; прийняття Конституції УСРР;
12 квітня 1919 р. — Декрет про продовольчу розкладку в Україні;
травень 1919 р. — наступ денікінців на Україну;
1 червня 1919 р. — укладання військово-політичного і господарського союзу радянських республік у Москві;

30

- 27 серпня 1919 р. — вступ армії УНР до Києва;
листопад 1919 р. — поразка військ Директорії і УГА;
грудень 1919 р. — відновлення УСРР;
квітень 1920 р. — Варшавська угода між УНР і Польщею;
жовтень 1920 р. — підписання в Ризі угоди про перемир'я між РСФСР і УСРР та Польщею;
листопад 1920 р. — поразка Української революції;
18 березня 1921 р. — підписання Ризького мирного договору.

№36. Західна Україна у 1918 — 1920 рр.

- проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР);
— політика Польщі щодо ЗУНР;
— акт злуки ЗУНР і УНР та його наслідки;
— неуподобаність у стратегічній орієнтації між керівництвом ЗУНР і УНР;
— розпуск Державного секретаріату ЗУНР;
— вклюдження Східної Галичини до складу Польщі;
— перехід влади в Північній Буковині до Українського крайового комітету, його орієнтація:
— вклюдження Північної Буковини до складу Румунії;
— утворення народних рад в Закарпатті;
— рішення з'їзду рад в Хусті про возз'єднання із соборною Україною;
— рішення Паризької конференції про передачу Закарпатської України Чехословацьчині і його підтвердження Сен-Жерменським договором.
Обов'язкові дати:
13 листопада 1918 р. — проголошення ЗУНР;
листопад 1918 р. — перехід влади в Північній Буковині до українського крайового комітету;
21 січня 1919 р. — рішення з'їзду рад в м. Хусті;
22 січня 1919 р. — акт злуки УНР і ЗУНР;
квітень — вересень 1919 р. — окупація Закарпаття Чехословацьчиною;
10 вересня 1919 р. — Сен-Жерменський договір; Австрія зреклась Буковини на користь Румунії;

31

листопад 1919 р. — розпуск Державного секретаріату ЗУНР;
18 березня 1921 р. — Ризька мирна угода між РСФФР і УСРР та Польщею.

№37. Перехід від політики "воєнного комунізму" до нової економічної політики в Україні.

— соціально-економічне становище в Україні після закінчення громадянської війни;

— багатопартійність в Україні;

— політика радянської влади і повстанський рух в Україні;

— розкрийте суть і завдання НЕП'у.

Обов'язкові дати:

листопад 1920 р. — закінчення громадянської війни в Україні, Встановлення Радянської влади;

березень 1921 р. — Х з'їзд РКП прийняв рішення про заміну продрозкладки продподатком;

27 березня 1921 р. — закон про заміну продрозкладки продподатком;

квітень 1925 р. — "саморозпуск" УКЦ; ліквідація багатопартійності в Україні.

№38. Вибудова і розвиток народного господарства України в умовах НЕП'у.

— НЕП'у промисловості;

— НЕП'у сільському господарстві;

— перші наслідки відбудови народного господарства України на принципах НЕП'у;

— причини згортання НЕП'у партійно-радянським керівництвом.

Обов'язкові дати та цифрові показники:

9 серпня 1921 р. — наказ Ради народних комісарів про впровадження в життя начал нової економічної політики;

осінь 1921 р. — з'являються перші тресті;

— в 1925/26 господарському році на Донбасі було видобуто 20 млн тон вугілля, або 78% довоєнного рівня;

1922 р. — припинення організованої збройної боротьби українського селянства проти радянської влади;

— зниження товарності сільського господарства: в 1923/24 р. товарна частина зернової продукції становила 26,2%, а в 1925/26 р. — вже 20,9%;

1 грудень 1927 р. — ХV з'їзд ВКП(б) проголосив курс на колективізацію сільського господарства.

№39. Розвиток цивільної авіації в Україні в 1920—30-х рр. Відкриття авіаліній в Україні.

— відкриття авіаліній в Україні;

— підготовчу авіації в Україні;

— створення акціонерного товариства "Укрповітроплайн" та його діяльність;

— організаційна структура авіації;

— матеріально-технічна база авіації;

— застосування цивільної авіації в народному господарстві;

— підготовка кадрів цивільної авіації.

Обов'язкові дати та цифрові показники:

1 травня 1921 р. — організована авіалінія Москва — Харків; травень 1924 р. — створено Державні авіамаїстерні №7 (ДАМ №7);

— до осені 1924 р. збудовано на одеському заводі 31 літак;

12 березня 1923 р. — в Харкові створено Всеукраїнське товариство "Авіалінії та повітроплавання України та Крилу"; квітень 1923 р. — створено акціонерне товариство "Укрповітроплайн";

— в 1924 р. на авіалініях України виконано біля 100 рейсів; перевезено більше 700 пасажирів та 500 тон вантажів;

січень 1930 р. — утворено Всесоюзне товариство цивільного повітряного флоту (ВЦПФ);

25 березня 1932 р. — створено "Аерофлот";

— в 1930 р. в Україні діяло більше 30 аеропортів;

17 квітня 1930 р. — створено Харківський авіаційний інститут (ХАІ);

25 серпня 1933 р. — створено Київський авіаційний інститут цивільного повітряного флоту (КАЦПФ);

— до початку другої світової війни було підготовлено близько 2000 спеціалістів для потреб авіації;
— в 1933 р. перевезено 3900 пасажирів, а за п'ять довоєних років було перевезено більше 100 000 пасажирів;
— в 1939 р. літаками було оброблено біля 300 тис га сільськогосподарських угідь.

№40. Перехід до директивного планування. Форсування індустріалізації.

— мета індустріалізації, джерела коштів та методи проведення;
— суть переходу до директивного планування;
— причини і мета форсування індустріалізації та наслідки цього форсування;
— місце України у виробництві промислової продукції СРСР.

Обов'язкові дати та цифрові показники:

грудень 1927 р. — XV з'їзд ВКП(б) проголосив пріоритет державного планування над ринком;
1928/29 — 1932/33 рр. — Перший п'ятирічний план;
1933 — 1937 рр. — Другий п'ятирічний план;
1938 — 1942 рр. — Третій п'ятирічний план.

№41. Колективізація сільського господарства в Україні. Знищення класу селян-власників.

— причини хлібозаготівельних криз 1928 — 1929 рр.;
— поворот партійно-радянського керівництва до сувільної колективізації сільського господарства;
— форми і методи проведення колективізації в Україні в 1930 — 1932 рр.;

— курс на „ліквідацію куркульства як класу“;
— причини і наслідки голоду 1932 — 1933 рр.

Обов'язкові дати та цифрові показники:

1929 р. — початок масової колективізації сільського господарства;
січень 1930 р. — постанова ЦК ВКП(б) „Про темпи колективізації і заходи допомоги держави колгоспному будівництву“;

24 лютого 1930 р. — інструктивний лист ЦК КП(б)У до місцевих парторганізацій;

— на 10 березня 1930 р. розкуркулено 2,5% селянських господарств (61887 господарств); за час колективізації розкуркулено 352 тис господарств;
— до кінця 1932 р. було колективізовано майже 70% господарств і 80% орної землі;
— від голодомору загинуло від 3 до 5 млн селян.

№42. Національно-державне будівництво в Україні. Політика коренізації. Українізація.

— утворення на території колишньої Російської імперії нової держави — Російської Федерації та ряду суверенних республік;
— об'єднання радянських республік: утворення СРСР;
— політика коренізації і українізації (мета, хід і результати).

Обов'язкові дати і цифрові показники:

30 грудня 1922 р. — створено СРСР;
квітень 1923 р. — XIII з'їзд РКП(б) проголосив політику „коренізації“;
— у 1929 р. в УСРР діяло 80% шкіл і понад 2/3 технікумів та 30% вузів з українською мовою навчання; більше 97% дітей навчаються українською мовою;
— кількість вузів в Україні збільшилась із 19 у 1914/15 навчальному році до 129 у 1938/39 навчальному році;
1929 р. — заборонено всі види діяльності релігійних установ, крім богослужіння;
1938 р. — зорнуто політику „коренізації“; українізація.

№43. Україна на початку другої світової війни.

— початок другої світової війни, її причини, характер та етапи;
— вступ Червоної армії на західноукраїнські землі; початок воєнних дій українських земель;
— радянсько-німецький договір про дружбу і кордони;
— вклюдення Північної Буковини до складу УРСР;

— суперечлива політика сталінського тоталітарного режиму на західноукраїнських землях.

Обов'язкові дати:

23 серпня 1939 р. ... пакт Молотова—Ріббентропа;

1 вересня 1939 р. — початок Другої світової війни;

17 вересня 1939 р. — перехід радянськими військами польського кордону; початок радянізації Західної України;

28 вересня 1939 р. — підписання радянсько-німецького договору про дружбу і кордони;

1-2 листопада 1939 р. — Верховна Рада СРСР приймає рішення про включення Західної України до складу СРСР;

червень 1940 р. ... включення Бессарабії та Північної Буковини до складу Радянського Союзу.

№44. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Боротьба українського народу проти німецько-фашистських загарбників. Встановлення фашистського окупаційного режиму.

— напад Німеччини та її союзників на СРСР; початок Великої Вітчизняної війни;

— Український напрямок в плані "Барбароса";

— оборонні бої радянських військ на Україні;

— причини невдач Червоної армії в початковий період війни;

— вклад України у воєнно-економічну мобілізацію СРСР;

— підсумки першого періоду Великої Вітчизняної війни;

— німецький окупаційний режим; план "Ост";

— проголошення ОУН акту відновлення державності України та його наслідки.

Обов'язкові дати:

22 червня 1941 р. — напад Німеччини на Радянський Союз;

30 червня 1941 р. — ухвалення Українськими національними зборами у Львові Акта про відновлення Української держави;

липень — вересень 1941 р. — оборона Києва;

жовтень — липень 1941 р. — оборона Севастополя;

травень 1942 р. — поразка Червоної Армії під Харковом та в Криму;

липень 1942 р. — остаточна окупація України ворогом.

№45. Розгортання підпільного та партизанського руху на окупованій території України. Діяльність ОУН — УПА (1941 — 1944 рр.)

— становлення Руху Опору в Україні; розгортання радянського та націоналістичного партизанського руху проти окупантів;

— створення та діяльність УПА; взаємовідносини радянських партизанів з ОУН — УПА;

— роль військових формувань ЦДЮ в поширенні партизанського руху в Україні;

— участь промадян України в європейському Русі Опору.

Обов'язкові дати:

20 червня 1942 р. ... створення Українського штабу партизанського руху (УШПР);

жовтень 1942 р. ... утворення Української Повстанської Армії (УПА);

1942 — 1943 рр. — рейди партизанського з'єднання С.А.Ковпака;

липень 1944 р. — утворення Української Головної Визвольної Ради (УГВР).

№46. Визволення України від німецько-фашистських загарбників. Завершення воєн'єднання українських земель.

— перемога Червоної армії під Сталінградом і початок визволення території України;

— вихід радянських військ до Дніпра і визволення Києва;

— розгортання боїв на правобережній Україні;

— перехід ОУН — УПА до тактики двофронтової боротьби;

— визволення західних земель України;

— участь підрозділів цивільної авіації в боротьбі проти фашистів;

— капітуляція фашистської Німеччини та мілітаристської Японії; кінець Другої світової війни, її підсумки;

— возз'єднання Закарпатської України з УРСР; висок українського народу в розгрімі фашистської Німеччини.

Обов'язкові дати:

липень 1942 р. — лютий 1943 р. — Сталінградська битва;

6 листопада 1943 р. — визволення Києва;

28 жовтня 1944 р. — визволення радянськими військами Закарпатської України;

8 травня 1945 р. — підписання Акту про беззастережну капітуляцію фашистської Німеччини;

29 червня 1945 р. — радянсько-чехословацький договір про кордони; Закарпаття увійшло до складу УРСР;

серпень 1945 р. — вступ СРСР у війну з Японією;

2 вересня 1945 р. — капітуляція імператорської Японії; кінець другої світової війни.

№47. Відбудова народного господарства України у повоєнне десятиріччя.

— наслідки війни та німецько-фашистської окупації в Україні; труднощі відбудови народного господарства;

— голод 1946 — 1947 рр.; особливості економічних перетворень в західних областях республіки; підпільно-партизанська діяльність ОУН — УПА в західній Україні;

— відбудова і розвиток народного господарства України за планами IV та V п'ятирічок; стан розвитку науки і техніки; нових галузей виробництва;

— розвиток ЦНФ України у повоєнне десятиріччя.

Обов'язкові дати:

1946 — 1947 рр. — голод в Україні;

1946 р. — Верховна Рада УРСР прийняла закон про п'ятирічний план відбудови і розвитку народного господарства УРСР;

січень 1947 р. — М. Хрущов призначений першим секретарем ЦК КП(б)У.

№48. Україна в системі міжнародних відносин в повоєнний час (1945 — 1955 рр.).

— включення УРСР у світову політику як одну з фундаторів і членів ООН;

— урештування територіальних питань між Україною і Польщею; операція "Віста";

— участь української делегації у Паризькій мирній конференції 1947 р. та інших міжнародних конференціях та організаціях;

— передача Кримської області до складу УРСР; мотиви і правова основа.

Обов'язкові дати:

25 квітня 1945 р. — на конференції в Сан-Франціско УРСР увійшла до складу ООН як член-засновник;

1947 р. — операція "Віста" — депортація українського населення Холмщини та Лемківщини до Західної Польщі;

19 лютого 1954 р. — передача Криму із складу РСФСР до складу УРСР рішенням Президії Верховної Ради СРСР.

№49. Суспільно-політичне життя України в 1945 — 1955 рр.

— характер суспільно-політичного життя в Україні після завершення другої світової війни;

— нова естаблїта масових репресій проти громадян України; боротьба сталініни з "націоналізмом" і "космополітизмом"; збройна боротьба ОУН — УПА з радянським режимом в західній Україні;

— зміни у сфері культури, освіти та науки.

Обов'язкові дати:

грудень 1949 р. — звільнення М. Хрущова з посади першого секретаря ЦК КП(б)У, обрання на цю посаду Л. Мельникова;

5 березня 1950 р. — загибель головного командира УПА Р. Шухевича (Т. Чупринки);
5 березня 1953 р. — смерть Й. Сталіна.

№50. Соціально-економічні реформи Хрущова та їх наслідки для України (1956 — 1964 рр.).

— місце України в системі народногосподарського комплексу СРСР;

— економічні реформи 1956 — 1964 рр.; визначте їх загальну спрямованість;

— причини тимчасового піднесення розвитку сільського господарства; стан промисловості.

Обов'язкові дати і цифрові показники:

1953 р. — вересневий Пленум ЦК КПРС про розвиток сільського господарства;

— Україна нараховувала майже 52 млн. населення — 19% від загальної кількості населення СРСР, займала 2,6% території Союзу;

весна 1961 р. — прийнято Нову Програму КПРС, протоголошено можливість побудови комунізму за 20 років;

1962 р. — поділ парторганізації, партапарату за виробничим принципом.

№51. Наростання кризових явищ у соціально-економічному житті України в період „застоя“.

— економічні реформи 1965 — 1985 рр.;

— розвиток промисловості і сільського господарства у даний період;

— основні напрямки соціальної політики московського керівництва в 1965 — 1985 рр. та її наслідки для України.

Обов'язкові дати і цифрові показники:

1970 — 1985 рр. — засвітний період;

70-ті роки — початок технологічного етапу;

— Україна нараховувала 52 млн. населення — 19% від загальної кількості населення СРСР, займала 2,6% території Союзу;

— на українську промисловість припадало 17% промислового виробництва СРСР і 23% його сільськогосподарської продукції.

№52. Особливості суспільно-політичного життя в Україні в умовах десталінізації (1956-1964 рр.)

— суть процесу десталінізації;

— характеристика суспільно-політичного життя;

— період хрущовської „відлиги“;

— позитивні та негативні зміни у суспільно-політичному житті України в означений період.

40

— роль „шестидесятників“ у суспільному та національно-культурному розвитку України.

Обов'язкові дати:

лютий 1956 р. — XX з'їзд КПРС, доповідь М. С. Хрущова „Про культ особи та його наслідки“;

1956 — 1959 рр. — період ревізії політики сталінського керівництва;

грудень 1959 р. — початок видання „Української Радянської Енциклопедії“;

1959 р. — спроба Л. Дук'яненка організувати „Робітничо-селянську спілку“;

1961 р. — арешт і суд над Л. Дук'яненком і його однодумцями;

липень 1963 р. — звільнення М. Підгорного й обрання П.Шелеста першим секретарем ЦК КПУ;

жовтень 1964 р. — звільнення М. Хрущова з посади та обрання на його місце Л. Брежнєва.

№53. Суспільно-політичне життя в Україні в умовах неосталінізму. Дисидентський та протозахисний рух.

— зміни у керівільському керівництві у жовтні 1964 р. та їх наслідки для України;

— характеристика загострення гальмівних процесів у суспільно-політичному житті в Україні 1965 — 1985 рр.;

— основні течії дисидентського руху в Україні, їх форми та методи впливу на державні структури і населення.

Обов'язкові дати:

серпень — вересень 1965 р. — арешти дисидентів;

травень 1972 р. — звільнення П.Шелеста від обов'язків першого секретаря ЦК КПУ та обрання на цю посаду В.Щербинцякого;

1974 р. — українські політичні в'язні разом із в'язнями з Прибалтики і Кавказу звернулися до Верховної Ради СРСР з вимогою відновити національні права неросійських республік.

середина 70-х рр. — активізація українських політичних в'язнів;

листопад 1976 р. — створення української Гельсінської групи.

41

квітень 1978 р. – Верховна Рада УРСР ухвалила Лову Конституцію УРСР;
травень 1982 р. – святкування 1500-річчя заснування Києва;
березень 1985 р. – генеральним секретарем ЦК КПРС обрано М.Горбачова.

№54. Перебудова в СРСР та Україні: причини, суть, наслідки.

— фактори, які зумовили необхідність докорінних змін у всіх сферах життя СРСР і України;
— суть перебудови, її завдання;
— економічна політика московського уряду та її здійснення в Україні;
— спроби радянського керівництва поєднати ринок з централізованим плануванням.

Обов'язкові дати і цифрові показники:

квітень 1985 р. – Пленум ЦК КПРС – курс на перебудову;
квітень 1986 р. – чорнобильська катастрофа;
— 95% продукції вироблялося в Україні на підприємствах союзного підпорядкування, прибутками яких розпоряджалася Москва;

1988 р. – святкування 1000-річчя хрещення Київської Русі;
березень 1990 р. – вибори до Верховної Ради України на альтернативній основі;

24 жовтня 1990 р. – скасування статті 6 Конституції СРСР про "жерівну і спрямовуючу роль КПРС";

— впродовж 1990 – 1991 рр. в Україні виникло майже 20 опозиційних партій.

№55. Декларація про державний суверенітет України.

Курс на утворення самостійної держави (1990–1991 рр.).

— зміст і значення Декларації про державний суверенітет України;

— курс національно-демократичних сил на утвердження державної та економічної незалежності республіки, утворення самостійної держави;

— перешкоди на шляху втілення в життя Декларації;

— спроба серпневого (1991 р.) державного перевороту в Москві та його наслідки для України.

Обов'язкові дати:

лютий 1989 р. – установчий з'їзд Товариства української мови ім. Т.Г.Шевченка;

вересень 1989 р. – утворення Народного Руху України,

жовтень 1989 р. – Верховна Рада УРСР прийняла закон "Про мови в УРСР"; українська мова отримала статус державної;

1989 р. – засновано Міжнародну асоціацію українців (МАУ), відновлено діяльність Наукового товариства ім. Шевченка (дизло як перша новітня Академія наук українського народу в 1892–1940 рр.);

16 липня 1990 р. – Верховна Рада УРСР прийняла Декларацію про державний суверенітет України;

липень 1991 р. – ВР УРСР прийняла закон про заснування поста президента;

серпень 1990 р. – в Києві відбувся перший конгрес МАУ;

19 – 21 серпня 1991 р. – спроба державного перевороту в Москві

№56. Розвиток цивільної авіації і космонавтики в Україні у 1956–1991 рр.

— розвиток авіації в 1956–1985 рр.;

— цивільна авіація в 1985–1991 рр.

Обов'язкові дати і цифрові показники:

— з 1956 р. на авіалініях СРСР і України з'явився літак Ту – 104;

1956 – 1985 рр. – будувалися аеропорти в Житомирі, Сімферополі, Донецьку, Львові, Харкові;

1960 – ті рр. – освоєння і впровадження реактивної техніки;

серпень 1962 р. – політ навколо Землі українського космонавта П.Поповича на космічному кораблі „Восток – 4”;

листопад 1966 р. – серійне виробництво літака „Антей”;

— за 1970 – ті рр. авіалінії України перевезли більше 114 млн. пасажирів, більше 2 млн. тон вантажів;

— в 1970-ті рр. з повітря оброблено 177 млн. га сільськогосподарських угідь;

1980 – 1985 рр. – відкрито 17 нових авіамаршрутів;

травень 1987 р. – запущ ракетно-космічної системи

“Енергія-Буран”;

грудень 1988 р. – вперше в повітря піднявся літак АН-225

“Мрія”;

1985 – 1991 рр. – збудовано Миколаївський і

Сімферопольський аероковалин;

1991 р. – розтад “Аерофлоту”;

№57. Розбудова незалежної України.

— проголошення Верховною Радою України Акта про державну незалежність України;

— Всеукраїнський референдум про державну незалежність України; обрання Президентом України Л.Кравчука.

— запровадження атрибутів державності (фисали кордонів, визначення громадянства, прийняття національної символіки як державної, запровадження власної грошової одиниці, створення збройних сил України);

— створення правової бази розвитку України як демократичної держави (формування трьох основних гілок влади: законодавчої, виконавчої, судової);

— конституційний процес та прийняття Конституції;

— суспільно-політичні рухи та громадські організації, їх роль у розбудові незалежної України.

Обов'язкові дати і цифрові показники:

24 серпня 1991 р. – проголошення Верховною Радою

України Акта про державну незалежність України;

1 грудня 1991 р. – проведення Всеукраїнського

референдуму про незалежність України (переважно більшістю голосів (90,32%) підтверджено Акт проголошення незалежності України; Президентом обрано Л.Кравчука;

4 листопада 1991 р. – прийнято закон “Про державний кордон України”;

8 жовтня 1991 р. – прийнято закон “Про громадянство України”;

січень-лютий 1992 р. – Верховна Рада затвердила державним гімном мелодію М.Вербицького “Ще не вмерла України”, синьо-жовтий прапор – державним прапором, тризуб – малим гербом України;

28 червня 1996 р. – прийнято Конституцію України.

№58. Соціально-економічна політика України в сучасних умовах.

— стартові умови розвитку української економіки після виходу з загальносоюзного народногосподарського комплексу;

— глибока соціально-економічна криза (зниження темпів промислового та сільськогосподарського виробництва, криза кредитно-фінансової системи, наростання інфляційних процесів і соціальної напруженості); період пошуку оптимальної формули реформування національної економіки (1991-1994 рр.)

— зміст нової стратегії соціально-економічного розвитку України, проголошеної у жовтні 1994 р. (основні напрями, пріоритети завдання) та її реалізації;

— реформування економіки України (1994-2002 рр.)

Обов'язкові дати і цифрові показники:

на квітень 1992 – обсяг промислової продукції скоротився на 14,1% (виробництво товарів народного споживання вишло на 20%, а продовольчих товарів на 32%);

1993 р. – темпи інфляції (за даними МВФ) становили 4735%;

1992 р. – Україна вступила до МВФ (Міжнародного валютного фонду) та Світового банку; з **1993 р.** – відкрито представництво Європейського банку реконструкції та розвитку;

1992-2001 рр. – зовнішній борг зріс з 3,5 млрд. дол. США до 13 млрд. дол.;

1990 – 1994 рр. – національний доход України скоротився на 57,8%;

1991 – 1994 рр. – зниження купівельної спроможності населення у 5 разів;

1994 р. – скорочення обсягу виробленої продукції; в промисловості – на 28%, в сільському господарстві – на 17%.

жовтень 1994 р. – проголошено нову соціально-економічну стратегію – прискорення реформування “як єдину умову виходу з кризи та економічної стабілізації”;

1996 р. – в обіг впроваджено національну грошову одиницю – гривню;

з квітня 1999 р. – стабільне зростання промислової продукції (**2000 р.** – обсяг промислової продукції зріс на 12,9%);

січень–травень 2001 р. ВВП зріс на 9,0% (порівняно з відповідним періодом попереднього року).

№59. Міжнародальні відносини і національно-культурний розвиток в Україні (1991 – 2000 рр.).

— національно-культурне відродження (зростання самосвідомості та духовності українського народу, відродження історичної пам'яті, повернення забутих імен діячів науки, культури та мистецтва, перорієнтація української культури на загальнолюдські цінності, поширення вживання української мови, налагодження зв'язків з українською діаспорою);

— основні тенденції розвитку науки та освіти;
— міжнародальні відносини в Україні (Декларація прав національностей України – гарантія рівних політичних, економічних, соціальних та культурних прав громадян всіх національностей, проживаючих в Україні; функціонування національно-адміністративних одиниць; розвиток системи національних шкіл, бібліотек, преси, національних культурно-освітніх товариств).

Обов'язкові дати:

1991 р. – Верховна Рада України прийняла закон “Про освіту”;

листопад 1993 р. – Кабінет міністрів затвердив національну програму “Освіта” (“Україна XXI століття”);

1991 р. – Верховною Радою України прийнято “Декларацію прав національних меншостей України”;

№60. Україна в сучасному світі.

— визнання України світовим співтовариством;

— концепція зовнішньої політики України.

— Україна та СНД (Росія, Білорусія, Молдова, країни азійського регіону);

— інтеграція у світові, європейські структури (співробітництво з Європейським Союзом, входження до Ради Європи; зміцнення зв'язків з НАТО);

— співробітництво з США та західними державами;

— участь України у миротворчих заходах ООН, у програмі “Партнерство заради миру”;

— розвиток відносин з українською діаспорою;

— участь України у вирішенні глобальних проблем сучасності (закриття Чорнобильської АЕС та ін.).

Обов'язкові дати:

16 липня 1990 р. – визначення основних засад зовнішньополітичного курсу у прийнятті Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України;

травень 1991 р. – незалежність України визнали 68 держав (Канада, Кольмша, Угорщина, Латвія, Литва, Аргентина, Болгарія, Болівія, Росія, Хорватія, США); 1992 р. – Україну визнали ще 64 держави;

8 грудня 1991 р. – юридичне оформлення розпаду СРСР. Утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД);

липень 1993 р. – схвалення Верховною Радою України “Освітніх напрямків зовнішньої політики України”;

травень 1997 р. – Договір про Дружбу, співробітництво і партнерство між Росією та Україною;

липень 1997 р. – підписання у Мадриді Хартії про особливе партнерство між Україною і НАТО.

Список обов'язкової літератури

1. *Алексєєв Ю.В., Вертецький А.Г., Даниленко В.М.* Історія України. Хронологія основних подій. – К.: Либідь, 1996. – 110 с.

2. *Довідник з історії України* / В. Бондаренко, Я. Гордієнко, Я. Грицак та ін. / 3-х томів. – К.: Генеза, 1995. – 86 с.

3. *Котляр М.* *Культурний С. Шляхами віків.* Довідник з історії України. – К.: Україна, 1993. – 384 с.

4. *Крушинський В., Лєвченко Ю.* Історія України. Події. Факти. Дати. Довідник. 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Зодіак-Еко, 1993. – 176 с.

5. *Кураєв І.Ф., Вадєт М.О.* Короткий довідник з історії України. – К.: Вища школа, 1994. – 256 с.

6. *Підкова І.З., Шуст Р.М.* Довідник з історії України. 3-х томів. – К.: Генеза, 1993. – 230 с.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

Роздавальний матеріал

Кафедра історії та політології

для проведення підсумкового контролю
знань студентів усіх спеціальностей
(бакалаврський цикл)

Екзаменаційна робота

студента І курсу факультету _____ групи _____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Укладачі: ТЕМКО Григорій Дмитрович,

ГРЕБЕННИКОВ Володимир Миколайович,

ВЕМ Наталія Вікторівна,

ГОЛОВКО Світлана Григорівна,

ЗАХАРЧУК Олег Миколайович,

ЦЬКОВА Оксана Григорівна,

КОВАЛЬЧУК Лада Станіславівна,

КУРЧЕНКО Тетяна Євгенівна,

ПАВЛЮЧЕНКО Володимир Іванович,

ПЕТАСЮК Іван Андрійович,

ПЕТАСЮК Олена Іванівна,

ЮРЧЕНКО Ольга Андріївна

Перший аркуш зошита заповнюється за таким зразком:

Екзаменаційний білет № _____

Питання 1. _____

Питання 2. _____

Підписано до друку 11.06.02. Формат 60x84/16. Папір газетний.
Офсетний друк. Ум. фарбовий літ. 13. Ум. друк. арк. 2,79. Обл.-вид. арк. 3,0.
Тираж 100 прим. Замовлення №103.-1. Вид. № 77/III.

Видавництво НАУ

03058. Київ-58, проспект Космонавта Комарова, 1.